

T.C. YARGITAY
9. Hukuk Dairesi

Esas No. 2019/7174 İlgili Kanun/Madde:
Karar No. 2019/18429 6356 S. STK/25
Tarihi: 21/10/2019

- **SENDİKAL NEDENLERLE FESİH**
- **SENDİKAL TAZMİNAT VE İŞE İADE**
- **SENDİKAL NEDENLERİ ORTAYA KOYAN ÖLÇÜTLER**

ÖZETİ Sendikal tazminat 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'nun 25 inci maddesinde

düzenlenmiş, işçilerin işe alınmalarının belli bir sendikaya girmeleri veya girmemeleri, sendika

üyeliklerini sürdürmeleri veya üyelikten çekilmeleri gibi şartlara bağlanamayacağı hükme bağlanmıştır.

Yine, işçiler arasında çalışma şartları veya çalıştırmaya son verilmesi bakımından ayırım yapılamayacağı

da yasada öngörülmüştür. Sendikal faaliyetlere katılma da güvence altına alınmıştır. Sözü edilen

hükümlerden "fesih dışında" olanlara aykırılık halinde işçinin bir yıllık ücretinden az olmamak üzere

tazminata tabi olduğu Yasada açıklanmıştır. Anayasa Mahkemesi'nin 22.10.2014 tarihli oturumunda

verilen 2013/ 1 E sayılı kararında, maddede yer alan "...fesih dışında..." ibaresinin Anayasa'ya aykırı

olduğuna ve iptaline, yürürlüğün durdurulması isteminin koşulları oluşmadığından talebinin reddine

karar verilmiştir.

Sendikal bir nedenle iş sözleşmesinin feshi hâlinde işçi, feshin geçersizliğinin tespiti ile işe iadesine dair

dava açma hakkına sahiptir. İş sözleşmesinin sendikal nedenle feshedildiğinin tespit edilmesi hâlinde,

4857 sayılı Kanununun 21 inci maddesine göre işçinin başvurusu, işverenin işe başlatması veya

başlatmaması şartına bağlı olmaksızın sendikal tazminata karar

verilir. İşçinin işe başlatılmaması hâlinde, ayrıca 4857 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen tazminata

hükmedilmez.

İş sözleşmesinin sendikal nedenle feshedildiği iddiası ile açılacak davada, feshin nedenini ispat

yükümlülüğü işverene aittir. Feshin işverenin ileri sürdüğü nedene dayanmadığını iddia eden işçi, feshin

sendikal nedene dayandığını ispatla yükümlüdür.

Fesih dışında işverenin sendikal ayrımcılık yaptığı iddiasını işçi ispat etmekle yükümlüdür. Ancak işçi

sendikal ayrımcılık yapıldığını güçlü biçimde gösteren bir durumu ortaya koyduğunda, işveren

davranışının nedenini ispat etmekle yükümlüdür.

Dairemizce, sendikal tazminat davalarında ispat yükünün işçide olduğu hallerde, işyerinde çalışan ve

sendikaya üye olan işçilerin sayısı, hangi tarihlerde üye oldukları, üyelikten çekilen işçilerin olup

olmadığı, işyerinde çalışmakta olan işçilerin bulunup bulunmadığı, aynı dönemde yetki prosedürünün

işletilip işletilmediği, işyerinde önceki dönemlerde toplu iş sözleşmelerinin bağlanıp bağlanmadığı,

yeni işçi alınıp alınmadığı ve alınmışsa yeni işçilerin sendikalı olup olmadığı gibi hususlarla, işverence

ekonomik veya teknolojik nedenlere dayalı bir fesih yoluna gidilmesi durumunda teknik yönden bu

durumun araştırılması gibi ölçütler belirlenmiştir.

"

Taraflar arasında görülen dava sonucunda verilen kararın, temyizden incelenmesi davacı vekili tarafından istenilmekle, temyiz taleplerinin süresinde olduğu anlaşıldı. Dava dosyası için Tetkik Hakimi tarafından düzenlenen rapor dinlendikten sonra dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

YARGITAY KARARI

A) Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili; müvekkilinin davalı işyerinde çalışırken iş akdinin sendikal faaliyetlerde bulunması ve bu nedenle iş akdi fesh edilen arkadaşına tanıklık yapacak olması nedeni ile davalı işveren tarafınca fesh edildiğini, müvekkilinin üyesi olduğu sendikadan çıkarak başka bir sendikaya üye olmaya zorlandığını, bunu kabul etmeyip, başka bir arkadaşı için Yalova İş Mahkemesi'nin 2015/44 esas sayılı dosyasından tanık olarak bildirilmesi nedeni ile işten çıkartıldığını, müvekkilinin işe iadesine karar verilmesini 4857 sayılı Kanunun 21/3 maddesi gereğince 4 aylık ücret ve sosyal yardımları ile 4857 sayılı Kanunun 21/1 ve 6356 sayılı Sendikalar Kanununun 25. maddesi gereği sendikal nedenlerle fesih nedeni ile bir yıllık ücreti toplamından az olmamak üzere sendikal tazminatın davalıdan tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

B) Davalı Cevabının Özeti:

Davalı vekili; davaya herhangi bir cevap vermemiştir.

C) Yerel Mahkeme Kararının Özeti

Mahkemece, davacının iş sözleşmesinin haklı bir nedene dayanmadığı, feshin sendikal nedene dayanmadığı kabul edilerek feshin geçersizliğine ve davacının işe iadesine karar verilmiştir. Karar süresi içinde davacı vekili tarafından temyiz edilmiş ve Dairemizin 16/10/2017 tarih, 2016/22130 Esas ve 2017/ 15679 Karar sayılı ilamıyla, sendikal tazminat talebi bakımından yapılan araştırmanın eksik olduğu gerekçesiyle bozulmuştur.

Mahkemece bozmaya uyularak yapılan yargılama sonunda davanın kabulüne karar verilmiştir.

D) Temyiz:

Kararı davacı vekili temyiz etmiştir.

E) Gerekçe:

İşverence yapılan feshin sendikal nedene dayanıp dayanmadığı hususu taraflar arasında uyuşmazlık konusudur.

Sendikal tazminat 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'nun 25 inci maddesinde düzenlenmiş, işçilerin işe alınmalarının belli bir sendikaya girmeleri veya girmemeleri, sendika üyeliklerini sürdürmeleri veya üyelikten çekilmeleri gibi şartlara bağlanamayacağı hükme bağlanmıştır.

Yine, işçiler arasında çalışma şartları veya çalıştırmaya son verilmesi bakımından ayırım yapılamayacağı da yasada öngörülmüştür. Sendikal faaliyetlere katılma da güvence altına alınmıştır. Sözü edilen hükümlerden "fesih dışında" olanlara aykırılık halinde işçinin bir yıllık ücretinden az olmamak üzere tazminata tabi olduğu Yasada açıklanmıştır. Anayasa Mahkemesi'nin 22.10.2014 tarihli oturumunda verilen 2013/ 1 E sayılı kararında, maddede yer alan "...fesih dışında..." ibaresinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve iptaline, yürürlüğün durdurulması isteminin koşulları oluşmadığından talebinin reddine karar verilmiştir.

Sendikal bir nedenle iş sözleşmesinin feshi hâlinde işçi, feshin geçersizliğinin tespiti ile işe iadesine dair dava açma hakkına sahiptir. İş sözleşmesinin sendikal nedenle feshedildiğinin tespit edilmesi hâlinde, 4857 sayılı Kanununun 21 inci maddesine göre işçinin başvurusu, işverenin işe başlatması veya başlatmaması şartına bağlı olmaksızın sendikal tazminata karar verilir. İşçinin işe başlatılmaması hâlinde, ayrıca 4857 sayılı Kanununun 21 inci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen tazminata hükmedilmez.

İş sözleşmesinin sendikal nedenle feshedildiği iddiası ile açılacak davada, feshin nedenini ispat yükümlülüğü işverene aittir. Feshin işverenin ileri sürdüğü nedene dayanmadığını iddia eden işçi, feshin sendikal nedene dayandığını ispatla yükümlüdür.

Fesih dışında işverenin sendikal ayrımcılık yaptığı iddiasını işçi ispat etmekle yükümlüdür. Ancak işçi sendikal ayrımcılık yapıldığını güçlü biçimde gösteren bir durumu ortaya koyduğunda, işveren davranışının nedenini ispat etmekle yükümlüdür.

Dairemizce, sendikal tazminat davalarında ispat yükünün işçide olduğu hallerde, işyerinde çalışan ve sendikaya üye olan işçilerin sayısı, hangi tarihlerde üye oldukları, üyelikten çekilen işçilerin olup olmadığı, işyerinde çalışmakta olan işçilerin bulunup bulunmadığı, aynı dönemde yetki prosedürünün işletilip işletilmediği, işyerinde önceki dönemlerde toplu iş sözleşmelerinin bağitlanıp bağitlanmadığı, yeni işçi alınıp alınmadığı ve alınmışsa yeni işçilerin sendikalı olup olmadığı gibi hususlarla, işverence ekonomik veya teknolojik nedenlere dayalı bir fesih yoluna gidilmesi durumunda teknik yönden bu durumun araştırılması gibi ölçütler belirlenmiştir.

Dosya kapsamındaki belgelerden davacının iş sözleşmesi 09.04.2015- 10.04.2015 tarihlerinde amirlerine haber vermeksizin art arda iki gün işe devamsılık yapıldığı gerekçesi ile 4857 sayılı İş Kanunu'nun 25/II maddesi uyarınca feshedilmişse de, davacının fesih konusu davranışlarının somut ve inandırıcı delillerle ispatlanmadığından feshin geçersizliğine karar verilmesi yerindedir.

Dosyadaki bilgi ve belgelere göre, davacı 06.01.2015 tarihinde sendikaya üye olmuştur. Bozma ilamı sonrası yapılan araştırmada; T.C. Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çalışma Genel Müdürlüğü tarafından düzenlenen 25.01.2019 tarihli müzekkere cevabı ve ekinde gönderilen CD'nin çözümüne dair

alınan bilirkişi raporunda; 01.01.2015 tarihinde davacının üyesi olduğu Enerji-Sen sendikasına üye işçi sayısının 139 olduğu, 01.06.2015 tarihinde ise üye işçi sayısının 17'ye düştüğü anlaşılmıştır. Ayrıca emsal nitelikte olan Bursa İş Mahkemelerince görülen davalarda yapılan araştırmalar üzerine davalı tarafından yapılan feshin sendikal nedene dayalı olduğuna dair verilen kararların Yargıtay 7. Hukuk Dairesi'nce onanmasına karar verildiği ve dosya kapsamında dinlenen tanık beyanlarında da davacının iş akdinin sendikal nedenle feshedildiği anlaşıldığından, sendikal tazminat talebinin kabulü gerekirken, mahkemece aksi gerekçe ile reddi hatalıdır.

4857 sayılı İş Yasası'nın 20/3 maddesi uyarınca Dairemizce aşağıdaki şekilde karar verilmiştir.

HÜKÜM:Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere;

1-İlk Derece Mahkemesi kararının BOZULARAK ORTADAN KALDIRILMASINA,

2-Davanın kabulü ile feshin geçersizliğine ve davacının İŞE İADESİNE,

3-6356 sayılı Kanunu'nun 25. maddesinin 5. fıkrası gereğince davacının iş akdinin sendikal nedenle feshedildiğinin kabulü ile davalının ödemesi gereken tazminat miktarının 4857 sayılı Yasa'nın 21. maddesine göre davacı işçinin 10 iş günü içinde işverene başvurusu, iş verenin davacıyı 1 ay içinde başlatması veya başlatmaması şartlarına bağlı olmaksızın takdiren davacının 1 yıllık brüt ücreti tutarında olduğunun tespitine,

4- Davacı işçinin işe iadesi için süresi içinde müracaatı halinde hak kazanılacak olan ve kararın kesinleşmesine kadar en çok 4 aya kadar ücret ve diğer haklarının tahsilinin gerektiğine,

5- Alınması gereken 44,40 TL karar-ılam harcından davacının yatırdığı 27,70 TL peşin harcın mahsubu ile bakiye 16,70 TL karar-ılam harcının davalıdan tahsili ile Hazine'ye irat kaydına,

6- Davacının yaptığı harçlar dahil 404,00 TL. yargılama giderinin davalıdan tahsili ile davacıya verilmesine, davalının yaptığı yargılama giderinin üzerinde bırakılmasına,

7- Davacı vekil ile temsil edildiğinden karar tarihinde yürürlükte bulunan tarifeye göre belirlenen

2.725,00 TL ücreti vekaletin davalıdan tahsili davacıya verilmesine,

8- Peşin alınan temyiz harcının isteği halinde ilgisine iadesine, dava dosyasının İlk Derece Mahkemesi'ne gönderilmesine,

Kesin olarak 21/10/2019 gününde oybirliği ile karar verildi.